

SKOCK

PISMO SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY CMENTARZA
KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU NR 8 – 1 LISTOPAD 2013

DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY CMENTARZA KATEDRALNEGO W OKRESIE POMIĘDZY KWESTAMI 2012-2013

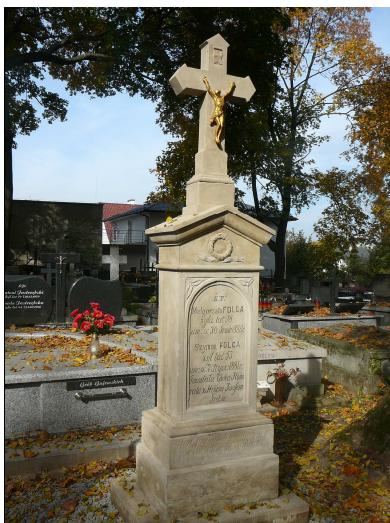
Spoleczny Komitet Odnowy Cmentarza Katedralnego w Sandomierzu prowadził w 2013 r. prace konserwatorskie tylko na Cmentarzu Katedralnym. Do renowacji zostało wytypowane 4 obiekty zabytkowe, prace konserwatorskie były finansowane z różnych źródeł: pieniądze zebranych podczas ubiegłorocznej kwesty (14 352 zł), dotacji z Urzędu Miasta, darowizn właścicieli nagrobków, wpłat sandomierskich firm i stowarzyszeń, radnych rady powiatu i rady miasta, członków i sympatyków SKOCK . Koszt wykonania

Nagrobek rodziny Targomskich.

prac konserwatorskich wyniósł 47 500 zł. Ponadto w pierwszej połowie października wspólnie z Parafią Św. Józefa w Sandomierzu utwardziliśmy alejkę długości 60 m poprzez położenie kostki brukowej. Koszt alejki to 12 000 zł. Do renowacji w 2013 r. wytypowano następujące obiekty:

1. **Zabytkowy nagrobek rodziny Targomskich** typu złamane drzewo z drugiej połowy XIX wieku, wykonany z piaskowca. Po rozpoczęciu prac konserwatorskich okazało się, że w ziemi znajduje się duża

*Nagrobek Małgorzaty
i Szymona Folców.*

część pomnika, podstawa z inskrypcjami informującymi, że spoczywają tu Pulcherya z Ziembowskich Targowska, zmarła 1881 r., Aniela z Targowskich Kochanowska i Stasia Kochanowska. Po konsultacji z konserwatorem zabytków postanowiono przesunąć obiekt i uporządkować pole grobowe poprzez wkopanie znalezionych słupków. Miało to na celu lepsze wyeksponowanie podniesionego do góry okazałego pomnika.

2. **Zabytkowy nagrobek Małgorzaty i Szymona Folców**, z II poł. XIX wieku. Nagrobek wykonany jest z piaskowca szydlowieckiego z żeliwnym krucyfikssem.

3. **Nagrobek rodziny Schinzlów** ma monumentalną, pomnikową formę nawiązującą do sztuki modernistycznej. Wykonany jest z monolitycznych bloków piaskowca szydlowieckiego. Spoczywają w nim prochy doktora Zygmunta Schinzla, znanego sandomierskiego okulisty, jego żony Wandy Świeżyńskiej-Schinzlowej, znanej malarki oraz krewnych.

Nagrobek rodziny Schinzlów.

4. **Nagrobek Józefa Jaworskiego**, zmarłego w 1861 r. Renowacja schodkowej plinty z piaskowca szydlowieckiego. Żeliwny nagrobek był w 2012 r. poddany kompleksowej konserwacji. Obecne prace polegały na wykonaniu nowego posadzenia, izolacji i konserwacji części piaskowcowej nagrobka.

Wszystkie w/w nagrobki były w złym stanie, wymagały podjęcia natychmiastowych działań konserwatorskich. Prace konserwatorskie wykonała firma „Artystyczna konserwacja rzeźby i detali architektonicznych” pana Andrzeja Zdyry z Zawoi, Komisyjny odbiór w/w prac odbył się 4 października 2013 roku przy udziale eksperta z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Janusza Smazy.

Osoby, które chciałyby zapoznać się z działalnością SKOCK zapraszamy na stronę internetową www.skock.pl.

Janusz Sobolewski

NIEDOKOŃCZONA INSKRYPCJA...

W samym rogu Cmentarza Katedralnego (ul. Parkowa i Mickiewicza) znajduje się nagrobek w formie obelisku rodziny Łązniewskich. Na nim znajduje się inskrypcja poświęcona Romanowi Pacewiczowi, profesorowi nauk przyrodniczych. Brak dat urodzenia i śmierci sugeruje, że nie została ona ukończona. R. Pacewicz (28.02.1834-01.11.1868) był synem Kajetana Pacewicza – adiunkta i Dozorca Miast Obwodu Sandomierskiego i Pauliny z Łązniewskich – córki Piotra Pawła Łązniewskiego (ok. 1765-12.02.1837) – podśędka sądu policji prostej powiatu Sandomierskiego i Brygidy z Kamienieckich (ok. 1776-05.08.1831). Kształcił się w Sandomierzu, a następnie w Radomiu, gdzie uzyskał maturę. Pracował jako *Podaptekarz* w aptece, swojego ojca chrzestnego, Antoniego Haennela (ok. 1790-1861). W 1864 r. ukończył farmację na wydziale lekarskim Szkoły Głównej Warszawskiej i objął posadę nauczyciela przedmiotów fizyczno-matematycznych w Szkole Powiatowej Specjalnej we Włocław-

Inskrypcja na nagrobku rodziny Łązniewskich na Cmentarzu Katedralnym.

ku. Placówką wówczas kierował Ignacy Karpiński (ok. 1815-1895), który później zamieszkał w Sandomierzu (Dworek Karpińskich) i jest również pochowany na Cmentarzu Katedralnym przy głównej alejce.

R. Pacewicz w 1865 r. powrócił do rodzinnego miasta i mieszkał w Rynku, w kamienicy nr 16, będącej wcześniej własnością jego dziadków Łażniewskich. Kamienica ta do 1935 r. posiadała podcienia.

Pacewicz był autorem czterech podręczników do szkół średnich wydanych w 1865 r. w serii *Zarys Przyrody: Zoologija..., Botanika..., Mineralogija..., Kosmografija...*. Niestety reforma szkolnictwa zmieniła programy nauczania i wprowadziła język rosyjski jako wykładowy w szkołach państwowych. Jego podręczniki stały się wówczas bezużyteczne.

Ponadto przetłumaczył na język polski książkę Jamesa Finlaya Weira Johnstona *Catechism of Agricultural Chemistry*, którą wydano w 1865 r. jako: *Katechizm Chemii i Geognozji rolniczej Profesora F. W. Johnstona, przepolszczył Roman Pacewicz, Nauczyciel szkół. Dla użytku włościan i gospodarzy rolnych.*

Piotr Sławiński

**WSZELKIE DOTACJE I DAROWIZNY NA ODNOWĘ ZABYTKOWEGO
CMENTARZA KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU
MOŻNA WPLACAĆ NA**

**KONTO BANKOWE W PKO S.A. O/SANDOMIERZ:
44 1240 2786 1111 0000 3690 1900**

adres: Plac Św. Wojciecha 2, 27-600 Sandomierz

telefony kontaktowe: 600 096 154; 695 278 430

strona internetowa: www.skock.pl

KWESTA odbędzie się w dniach 31.10-03.11. 2013 r.

Kwestować będziemy na cmentarzach:

Katedralnym, Komunalnym i Świętopawelskim.

SKOCK Numer 8 – 1 LISTOPAD 2013 ISSN 2080-0045

**PISMO SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY CMENTARZA
KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU**

Redaguje Zespół, Redaktor Naczelny: Piotr Sławiński.

Adres Redakcji: Plac Św. Wojciecha 2, 27-600 Sandomierz

Tel. kontaktowe: 600 096 154; 695 278 430

Strona internetowa: www.skock.pl

Drukarnia Diecezjalna, 27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4, tel. 15 832 31 92